

NÁKLADY

Pojetí nákladů

Pojetí nákladů

- ve finančním účetnictví (určeno pro externí uživatele)
- ve vnitropodnikovém (manažerském) účetnictví

媮 Dle ekonomické teorie jsou náklady podniku peněžně oceněnou spotřebou výrobních faktorů vč. veřejných výdajů, která je vyvolána tvorbou podnikových výnosů.

媮 Účetními náklady je spotřeba hodnot (snížení hodnot) v daném období zachycené ve finančním účetnictví.

媮 Náklady je nutné odlišit od peněžních výdajů, které představují úbytek peněžních fondů podniku (stavu hotovostí peněz na účtech v bance).

媿 Např. nákup stroje je peněžním výdajem, ale není nákladem, náklady jsou až odpisy, kterými cenu stroje převádíme do nákladů. Odpisy však nejsou peněžním výdajem (tím byl nákup stroje).

媿 Předem placené nájemné je nákladem budoucích období, i když bylo zaplaceno v jednom měsíci (v něm bylo výdajem).

媿 Vytváření rezervy na mzdy za dovolenou je náklady všech měsíců, i když mzdy jsou vyplaceny (jsou peněžním výdajem) až v měsíci dovolených apod.

Náklady vždy musí souviset s výnosy příslušného období. To zabezpečuje časové rozlišení nákladů a výnosů.

媏 náklady-výnosy- zisk

媏 peněžní výdaje-peněžní příjmy-cash flow

Klasifikace nákladů

Druhové třídění nákladů

Základními nákladovými druhy jsou spotřebované výrobní faktory:

- spotřeba
- odpisy
- mzdové a ostatní osobní náklady
- finanční náklady
- náklady na služby

Druhové členění nákladů není vhodné pro stanovení nákladů na výrobní jednici. Nutnost transformovat druhové náklady na kalkulační náklady

Náklady prvotní, jednoduché (nelze je dále členit)

Náklady druhotné, interní náklady (dají se rozložit na původní nákladové druhy)

Účelové třídění nákladů

嬭 náklady podle útvárů (střediskové účetnictví)

嬭 náklady podle výkonů (kalkulační třídění nákladů)

rozhodující pro zjištění rentability výrobků, zisk podniku apod.

Kalkulační třídění nákladů

slouží ke zjišťování nákladů na jednotlivé výkony. Má dvě hlavní skupiny nákladů:

- jednicové (přímé)
- režijní (nepřímé)

Klasifikace nákladů - 4

Pro řadu manažerských rozhodování je důležité třídění nákladů podle jejich závislosti na změnách objemu výroby.

Celkové náklady mají 2 složky:

- náklady fixní (pevné, neměnné)
velká část režii (např. odpisy, mzdy THP, nájemné, úroky z půjček, leasingové poplatky apod.)
- náklady variabilní (proporcionální, nad- a podproporcionální náklady)
jednicové náklady, část režijních nákladů

**Klasifikace nákladů na fixní a variabilní
je nezbytná z hlediska možnosti řídit
sortiment výrobků na základě**

tzv. příspěvku na úhradu neboli marže.

**Hodnocení výhodnosti výrobků pro
podnik podle výše příspěvku na
úhradu**

Průměrné (jednotkové) náklady (Nj)

$$N_j = \frac{N}{q}$$

Celkové náklady (N) jsou náklady potřebné k vyrobení daného množství zboží.

Celkový objem produkce (q)

**Důležité pro rozhodování firmy jsou
mezní náklady**

**= náklady vyvolané zvýšením objemu
produkce o jednotku**

Evidence nákladů

Účetnictví podniku

- finanční účetnictví (pro externí uživatele-
daňové orgány, banky)
- nákladové (provozní) účetnictví – soustava
analytických účtů (úzce spojeno
s kalkulacemi, rozpočty, kontrolní činností
apod.)
- manažerské účetnictví (pro efektivní řízení
podniku, vychází z manažerského pojetí
nákladů)

Manažerské pojetí nákladů

- 1) pracuje s ekonomickými (skutečnými, relevantními) náklady, které oproti nákladům uváděným v účetnictví zahrnují i tzv. oportunitní (alternativní) náklady.

Oportunitní (alternativní) náklady jsou částka peněz, která je ztracena, když zdroje (práce, kapitál) nejsou použity na nejlepší ušlou alternativu.

- 2) při každém rozhodování bere v úvahu přírůstkové náklady, tj. náklady, které jsou tímto rozhodováním ovlivněny.

Zbývající náklady považuje za irelevantní tomuto rozhodnutí a nazývá je utopené náklady